ENTREVISTA

Josep Espinasa i Rifà

Metge de família

Josep Espinasa i Rifà és metge de família i ha desenvolupat bona part de la seva trajectòria professional a Granollers. L'any 1982 es va incorporar a l'ambulatori del carrer Museu i el 1995 va contribuir a posar en funcionament el CAP Sant Miquel, on va exercir funcions de direcció durant diversos anys, fins a la seva jubilació el 2015. Amb una destacada trajectòria a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, ha estat president de la Filial del Vallès Oriental i actualment presideix el Comitè de Suport Local (CSL) del XXIII Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana, que se celebrarà a Granollers els dies 16 i 17 d'octubre.

JORDI RIBÓ

Josep Espinasa i Rifà, als jardins de la parròquia de Sant Esteve, on se celebrarà el XXIII Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana els dies 16 i 17 d'octubre

Què et va portar a estudiar Medicina?

Ho vaig decidir quan feia el preuniversitari, cap als disset o divuit anys. M'interessava el coneixement de la Medicina i també la considerava que era una professió molt útil, que ajuda la gent. No tinc antecedents de metges a la família; fins on conec, tots els meus avantpassats han estat pagesos, de Samalús. Soc de la primera promoció de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona, que va començar l'any 1968. Després de la carrera vaig fer la residència de Medicina Interna a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, perquè aleshores la Medicina de Família encara no existia com a especialitat. Vaig acabar el 1981 i l'any següent vaig incorporar-me com a metge de família a Granollers, al Centre d'Atenció Primària del carrer Museu.

Com van ser aquells primers anys?

No van ser fàcils. L'any 1982 l'atenció primària era molt precària i els metges teníem molt poc temps per visitar. Podíem arribar a fer unes quaranta visites en dues hores i mitja. I després havies de deixar pas a un altre metge, perquè no hi havia més espai. No tenia temps de visitar els pacients com ho feia a l'Hospital de Sant Pau. A poc a poc, vam intentar canviar aquesta situació i vam millorar algunes coses, amb altres professionals de l'ambulatori, mentre esperàvem la reforma de l'atenció primària. A Granollers va trigar anys a implantar-se i el gran canvi va arribar el 1995 amb la posada en funcionament del CAP Sant Miquel.

"Un metge ha de ser empàtic i tenir la màxima proximitat possible amb els pacients. Però cal temps. Si coneixes bé la gent, pots entendre millor el que t'explica, fer un diagnòstic i establir un tractament, i això pot evitar moltes visites a especialistes"

Què va significar aquell canvi?

Va ser molt important. Tenies despatx propi, podies fer atenció al centre i a domicili, hi havia infermeres i personal administratiu… Però, sobretot, tenies temps i la possibilitat d'atendre bé la gent. Vaig participar en la posada en marxa del CAP Sant Miquel i vaig ser-ne director durant uns anys. També vaig estar a la Societat Catalana de Medicina de Família. Aquells anys vaig gaudir molt i vaig viure'ls amb molta intensitat.

Com ha evolucionat l'atenció primària des d'aleshores?

Abans de la reforma es feia el que es podia amb la bona voluntat dels metges, que en alguns municipis treballaven pràcticament sols. Amb la reforma es van crear equips d'atenció primària, amb metges, infermeres, administratius i auxiliars, i es van guanyar espais, mitjans i temps, tot va millorar molt. També va ser important la incorporació dels residents i dels metges en formació. La situació, però, va canviar a partir de les retallades de 2008-2010, en què es van treure places, es van deixar de posar substituts i es van reduir les aportacions econòmiques. Després s'han afegit altres problemes, com la manca de metges o l'empitjorament de les condicions. La situació ja no s'ha recuperat mai, per això les mobilitzacions actuals.

Què cal per ser un bon metge de família?

Un metge ha de ser empàtic i tenir la màxima proximitat possible amb els pacients. Però cal temps. Vaig treballar més de trenta anys a l'ambulatori del carrer Museu i al CAP Sant Miquel i vaig arribar

“Cal més finançament. L’organització existeix i funciona, hi ha molt bons professionals formats i organitzacions preparades, però falten recursos per poder fer les coses com caldria”

a conèixer persones des que eren petites fins a grans. Si coneixes bé la gent, pots entendre millor el que t’explica, fer un diagnòstic i establir un tractament, i això pot evitar moltes visites a especialistes. Si la visita dura pocs minuts, pot ser que no tinguis temps d’abordar-ho tot i acabis fent una derivació que potser no hauria calgut. Però la longitudinalitat és molt important. No sempre cal resoldre-ho tot en una sola visita; pots continuar parlant amb el pacient en visites successives. Per fer-ho cal més temps i recursos. Cal més finançament. L’organització existeix i funciona, hi ha molt bons professionals formats i organitzacions preparades, però falten recursos per poder fer les coses com caldria.

Has estat implicat amb l’Acadèmia de Ciències Mèdiques.

Pràcticament tots els metges que acabem la carrera ens hi afiliem. És una institució amb una llarga història, uns cent cinquanta anys, que ofereix un espai de formació continuada i debat. Quan vaig arribar a Granollers em vaig trobar amb un col·lectiu de metges amb molt interès per la formació. Va ser la manera d’introduir-nos –amb la meva dona, que és digestòloga– en el col·lectiu mèdic de la comarca. La Filial del Vallès Oriental organitzava sessions cada setmana, es feien cada dijous a la Fonda Europa. Al cap de quatre anys estava a la Junta i vaig ser-hi durant molts anys.

Granollers acull el XXIII Congrés Internacional d’Història de la Medicina Catalana.

Està organitzat per la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i la Societat Catalana d’Història de la Medicina, amb el suport de la Filial del Vallès Oriental de l’Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears. Se celebrarà el 16 i 17 d’octubre a les sales de la parròquia de Sant Esteve, a Granollers, amb el suport de l’Ajuntament, a qui estem molt agraïts.

Per què és important aquest Congrés?

La història sempre és important, en Medicina i en qualsevol altre àmbit. Aquest congrés ofereix un espai d’àgora perquè les persones interessades puguin presentar els seus estudis d’història de la medicina. El congrés es fa regularment des de fa més de cinquanta anys; periòdicament se celebra fora de Barcelona i ara toca a la nostra ciutat, que té una llarga història mèdica. L’Hospital de Granollers té els seus orígens al segle XIV i ha tingut continuïtat, esdevenint hospital de referència en molts moments. També hi ha hagut metges destacats, com el doctor Alfred Canal, que va impulsar innovacions i millores a la ciutat i va patir represàlies després de la Guerra Civil. La seva història es presenta al congrés i forma part d’una memòria que val la pena recuperar.

JORDI RIBÓ

“No s’ha de buscar dreceres ni substituir la consulta mèdica per informacions que trobem a internet. Cal consultar el metge de família i mantenir una relació de confiança i continuïtat amb el professional de referència”

Com ha estat la preparació del Congrés a Granollers?

El 2024 em van encarregar participar en l’organització i vaig assumir la presidència del comitè local. Hi ha hagut molta feina: buscar espais, càtering, participants, subvencions i coordinar-ho tot. Tenim més de 160 inscrits i una setantena de ponències. Ben bé n’hi ha una dotzena sobre fets històrics de la comarca: la història de l’Hospital de Granollers, la de l’escola d’infermeria, temes arqueològics relacionats amb la salut –com el poblat ibèric o el termalisme de la Garriga–, la farmàcia antiga de Cardedeu… També hi haurà treballs sobre epidèmies antigues, biografies de metges importants i altres aspectes relacionats amb la sanitat i la història de la salut.

Hi haurà activitats obertes a la ciutadania?

Hem organitzat algunes activitats obertes al públic: una sessió sobre el passat, el present i el futur de l’Hospital de Granollers; una altra sobre la reforma de l’atenció primària i la participació ciutadana en aquesta reforma; i una activitat de la filial de l’Acadèmia relacionada amb la història de la farmàcia Balvey.

Algun consell a la ciutadania en matèria de salut?

La gent ha d’anar al metge de família i ha de confiar-hi. És important tenir un metge que et conegui i que et faci un bon seguiment. No s’ha de buscar dreceres ni substituir la consulta mèdica per informacions que trobem a internet. Cal consultar el metge de família i mantenir una relació de confiança i continuïtat amb el professional de referència.